

YHTEISTOIMINTASOPIMUS VARKAUDEN, PIEKSÄMÄEN, LEPPÄVIRRRAN JA JOROISTEN KESKEN TYÖLLISYYSALUEEN PERUSTAMISEKSI

Tällä kuntalain 52 §:n mukaisella sopimuksella yhteisestä toimielimestä sovitaan laissa työvoimapalvelujen järjestämisestä (380/2023) tarkoitettujen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä.

1. Sopimuksen osapuolet

Tämän yhteistyösopimuksen osapuolia eli sopijakuntia ovat Joroisten kunta, Leppävirran kunta, Pieksämäen kaupunki ja Varkauden kaupunki, joka toimii muodostettavan työllisyysalueen vastuukuntana.

2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Tausta

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) edellyttää, että 1.1.2025 lukien kunnat, joiden työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, tulee muodostaa yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) siten, että yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Työllisyysalueeseen kuuluvat Varkauden kaupunki, Pieksämäen kaupunki, Leppävirran kunta ja Joroisten kunta. Työllisyysalueen nimeksi on valittu Keski-Savon työllisyysalue. Muodostettavalla työllisyysalueella tarjotaan lähipalveluita uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava viimeistään 31.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus siitä, mitä järjestämisvastuusta sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken.

Varkaus, Pieksämäki, Leppävirta ja Joroinen ovat käyneet asiasta keskusteluja ja päätyneet kuntalain 51 §:ssä tarkoitettuun yhteiseen toimielimeen. Työllisyysalueen muodostamisen edellyttämänä kuntien yhteistoimintamuotona on siten vastuukuntamalli. Vastuukuntana toimii Varkauden kaupunki, joka toimii lain edellyttämänä työvoimaviranomaisena.

Järjestämisvastuussa oleva kunta vastaa Kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Sen estämättä, mitä Kuntalain 8 §:n 2. momentin 5. kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta voi sopia laissa tarkoitettun työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen mitä Kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.

Tarkoitus

Tällä kuntalain 52 §:n mukaisella sopimuksella yhteisestä toimielimestä sovitaan laissa työvoimapalvelujen järjestämisestä (380/2023) tarkoitettujen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä. Palveluiden järjestämisessä otetaan huomioon työllisyysalueen kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

3. Hallinnon ja päätöksenteon järjestäminen

Työllisyysalueeseen kuuluvat Varkauden kaupunki, Pieksämäen kaupunki, Leppävirran kunta ja Joroisten kunta.

Keski-Savon työllisyysalueen hallintoa varten perustetaan yhteinen toimielin, joka toimii Varkauden kaupungin kaupunginhallituksen alaisuudessa. Yhteisenä toimielimenä työvoimapalvelujen laakisääteisten tehtävien osalta toimii työllisyysaluelautakunta, joka toimii työvoimaviranomaisena ja siihen sovelletaan vastuukunnan valtuuston hyväksymiä hallintosääntömääräyksiä. Työllisyysalueen toiminnan osalta Varkauden kaupungin hallintosääntöön laaditaan erillinen osa, johon kaikki keskeiset työllisyysalueen hallintosääntöön kirjaukset sisällytetään. Mikäli työllisyysaluelautakunnan toimintaa koskevia hallintosääntömääräyksiä muutetaan siten, että ne vaikuttavat keskeisesti yhteistoiminta-alueen toimintaan, tulee muutokset neuvotella yhteisesti kuntien kesken ennen päätöksentekoa.

Lautakuntaan menevät asiat valmistelee vastuukunta ja lautakunnan esittelijänä tai hänen sijaisenaan toimii Varkauden kaupungin hallintosääntöön mukainen viranhaltija.

Työllisyysaluelautakunta voi sopia työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisestä sopimuksessa mainitulle toiselle osapuolelle kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Työllisyysaluelautakunnan tehtävänä on

- valita työllisyysalueen johtaja sekä muut työllisyysalueen vastuuviranhaltijat
- vastata talousarvion laadinnasta, toimeenpanosta sekä seurata ja raportoida talousarvion toteutumista
- Vastata palvelusuunnitelman muutosten valmistelusta ja päättämisestä kuultuaan ensin jäsenkuntaa
- valvoa, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetyt tehtävät tulevat hoidetuksi asianmukaisesti ja vaikuttavasti
- seurata, ohjata ja valvoa toimintaa valtakunnallisten sekä työllisyysalueelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- seurata toiminnan tuloksellisuutta ja talousarvion toteutumista
- valvoa, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti tehokkaasti ja taloudellisesti
- päättää ja vahvistaa viranomaisasiakkailta perittävät maksut
- päättää suoriteperusteinen hinnoittelu 1.1.2027 lukien

4. Toimielimen kokoonpano ja jäsenten valitseminen

Työllisyysaluelautakunnassa on kymmenen (10) jäsentä, joista Varkaudella ja Pieksämäellä on kolme (3) sekä Leppävirralla ja Joroisilla kaksi (2). Työllisyysalueen sopijakunnat valitsevat kukin varsinaiset jäsenet sekä heille henkilökohtaiset varajäsenet kuntakohtaisen paikkamäärän mukaisesti ja esittävät heitä Varkauden kaupunginvaltuustolle Työllisyysaluelautakuntaan hyväksyttäväksi. Jokaisella jäsenellä on käytettävissä äänestystilanteissa yksi ääni ja äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Työllisyysaluelautakunnan puheenjohtajuus on kiertävä siten, että **kunkin valtuustokauden** ensimmäisenä vuonna puheenjohtajuus on Varkaudella, toisena Pieksämäellä, kolmantena Leppävirralla ja neljäntenä Joroisilla. Varapuheenjohtajuus kiertää siten, että se kunta, joka seuraavana vuonna toimii puheenjohtajana, toimii puheenjohtajuutta edeltävänä vuotena varapuheenjohtajana. **Uuden järjestämistehtävän käynnistysvuosina 2024 ja 2025 lautakunnan puheenjohtajuus on Varkauden kaupungilla ja varapuheenjohtajuus Pieksämäen kaupungilla.**

Yhteinen toimielin muodostetaan siten, että siinä ei millään työllisyysalueen kunnalla ole ehdontonta määräysvaltaa.

5. Otto-oikeus

Varkauden kaupunginhallituksella ei ole kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta ottaa käsiteltäväksi edellä mainitun lautakunnan asioita. **Varkauden kaupunginhallituksella on otto-oikeus ainoastaan, jos**

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;**
- 2) päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa; tai**
- 3) päätös on muuten lainvastainen.**

Varkauden kaupungin on ilmoitettava otto-oikeuden käytöstä ennen valitusajan päättymistä.

6. Työvoimapalvelut

Työvoimapalveluiden järjestämisessä otetaan huomioon työllisyysalueen kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

Muodostettavalle työllisyysalueelle perustetaan jokaiseen kuntaan vähintään yksi palvelupiste valtiolta siirtyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti lähipalveluina tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Ne palvelut, joita ei tuoteta lähipalveluina, tuotetaan keskitettyinä palveluina Varkauden **palvelupistein**, Pieksämäen **palvelupistein** tai toisen työllisyysalueen toimesta.

7. Valtiolta siirtyvä henkilöstö

Valtiolta kuntiin siirtyvä henkilöstö sijoittuu työllisyysalueelle siten, että he siirtyvät pääsääntöisesti Varkauden kaupungin palvelukseen työvoimaviranomaisina tekemään laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) määritettyjä tehtäviä.

8. Talous ja hallinto

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu muodostaa kunnille uuden valtiosuustehtävän, johon osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle (Kuntalaki 8 § 3 mom.).

Yhteisen toimielimen talous on vastuukunnan vastuulla ja osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua. Työllisyysaluelautakunta tekee vastuukunnan valtuustolle esityksen sopimuksen mukaisten tehtävien seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi.

Työllisyysalueen kirjanpidosta ja talouden hoidosta vastaa vastuukunta. Työllisyysalueella on vastuukunnan kirjanpidossa oma taseyksikkö.

Työllisyysalueen talousarvio laaditaan vastuukunnan talousarvion vuosikellon ja vastuukunnan antamien ohjeiden (talousarviokehys) mukaisesti. Talousarvio valmistellaan vastuukunnan toimesta yhdessä työllisyysalueen kuntien kesken, huomioiden järjestämisvastuu ja kuntien esittämät tarpeet. Kukin kunta käsittelee talousarvion osaltaan ennen, kuin se lähetetään hyväksyttäväksi vastuukuntana toimivalle Varkauden kaupungille. Talousarvion toteutumista seurataan neljännesvuosittain ja seurannasta vastaa lautakunta.

Työllisyysalueen kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten mukaisesti (liite 1).

Kunnat suorittavat vastuukunnalle määrätyn maksuosuuden kuukausittain. Maksuosuudet tasaataan kerran vuodessa.

Vastuukunta raportoi sopijakunnille taloudesta ja toiminnasta työllisyysaluelautakunnassa päätetyllä tavalla noudattaen vastuukunnan talouden vuosikelloa ja osavuosikatsausten aikatauluja. Lisäksi vastuukunta raportoi sopijakunnille suppeammin taloudesta ja toiminnasta kuukausittain.

Investoinnit rahoitetaan siten, että niiden rahoituskustannukset tulevat taseyksikön kustannuksiksi ja laskutetaan kunnilta samoin periaattein kuin työvoimapalvelujen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Työllisyysalueen valmistelu aiheuttaa kustannuksia jo ennen vuotta 2025. Valmistelun kustannukset jaetaan asukasluvun mukaan.

Työllisyysalueen toiminnan mahdollisen päättymisen jälkeen muodostuvat työllisyysalueen toiminnasta aiheutuneet kustannukset tai maksuosuuksien palautuksen jaetaan sopijakunnille toiminnan päättymistä edeltäneiden viiden vuoden kustannusten keskiarvon mukaisessa suhteessa.

9. Asiakkailta perittävät maksut

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaan henkilöasiakkaille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia.

Työnantajalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta työvoimapalveluiden järjestämislain 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

Viranomaisasiakkailta (esim. toiset työllisyysalueet) perittävät maksut määräytyvät lautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti.

10. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Vastuukunta vastaa toiminnan valvonnasta ja raportoinnista sekä tekee vuosittain riskianalyysin.

Riskienhallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

11. Kiinteistöt (toimitilat), kalusto ja varusteet

Vastuukunta vuokraa työvoimapalvelujen järjestämiseen kustannustehokkaat ja soveltuvat tilat, joiden vuokrausperiaatteista on yhteisesti sovittu (liite 1).

12. Asiakastietojen käsittely, asiakirjahallinta ja tietoturva

Asiakastiedot ovat salassapidettäviä (julkisuuslaki 24 §:n 1 mom 25 kohta)

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä (680/2023) 123 §:n 3 momentin mukaan vastuukunta toimii yhteisrekisterinpitäjänä asiakkaidensa osalta. Vastuukunta vastaa toiminnasta syntyvien tietojen luovuttamisesta, arkistoinnista ja salassapidosta.

Asiakirjahallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

Tietoturvan ja -suojan osalta noudatetaan vastuukunnan sääntöjä ja ohjeistuksia.

13. Vahingonkorvausvastuu ja vakuutukset

Vastuukunta huolehtii siitä, että työllisyysalueeseen liittyvät vakuutukset ovat voimassa koko työllisyysalueella. Työllisyysalueen vastuulla olevien vahinkojen kustannukset jaetaan kohdan 7 kustannustenjaon mukaisesti.

14. Yhteistyösopimuksen muuttaminen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimusta voidaan muuttaa työllisyysalueen kuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksellä.

Mikäli esimerkiksi työllisyysalue muuttuu tai toimintaympäristössä tai järjestämislaissa tapahtuu merkittäviä muutoksia, niin sopimuksen perusteita tarkistetaan soveltuvin osin.

Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan kuntien välisillä neuvotteluilla. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, asia käsitellään hallintoriita-asiana Itä-Suomen hallinto-oikeudessa tai, mikäli asia ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, asia käsitellään Pohjois-Savon käräjäoikeudessa.

15. Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Sopimus tulee voimaan, kun kaikki osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen osapuoli voi kirjallisesti irtisanoa sopimuksen omalta osaltaan päättymään kalenterivuoden alusta lukien ilmoittamalla siitä jokaiselle työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla vähintään 12 kuukautta aikaisemmin. Sopimus päättyy irtisanomisen perusteella ainoastaan irtisanoutuneet sopijakunnan osalta.

Vastuukunnalla on oikeus irtisanoa sopimus yksittäisen sopijakunnan kanssa, mikäli sopijakunta olennaisesti rikkoo sopimuksen ehtoja eikä kohtuullisen ajan kuluessa korjaa tilannetta. Mikäli vastuukunta itse irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo kaikkien sopijakuntien välillä.

LIITTEET:

LIITE 1: Keski-Savon työllisyysalue - Liite kustannustenjaosta

LIITE 2: Keski-Savon työllisyysalue - Suunnitelma Työ- ja Elinkeinoministeriölle työllisyyspalveluiden järjestämiseksi Keski-Savon alueella